



§ 10

Remiss om slutbetänkandet Unga som varken arbetar eller studerar

- remiss från kommunstyrelsen, KS 001-1650/2013

Dnr 1.5.1.550-2013

Beslut

- Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet av utredningen om Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74) till bl.a. Älvsjö stadsdelsnämnd för yttrande.

I slutbetänkandet föreslås att;

- en indikator ska publiceras årligen för att beräkna antalet unga som varken arbetar eller studerar
- fördjupade analyser av ungdomars övergång mellan skola och arbetsliv genomförs
- gymnasieuppföljningarna kompletteras
- arbetsförmedlingens stöd till ungdomar som av särskilda skäl står långt från arbetsmarknaden analyseras
- kunskapsbaserade insatser främjas
- satsning görs på unga inom samordningsförbund
- förtydliga möjligheten att samordna insatser till unga under 20 år utanför gymnasieskolan
- arbetsförmedlingen ska prioritera samverkan kring unga
- nationell samordnare för att främja samverkan kring unga tillsätts
- rätt till gymnasial vuxenutbildning införs
- anmälnings- och omprovningsskyldighet ska gälla alla elever i särskolan.

Förvaltningen ställer sig positiv till intentionerna i slutbetänkandet.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2013-12-02.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande (V) (S) (MP)

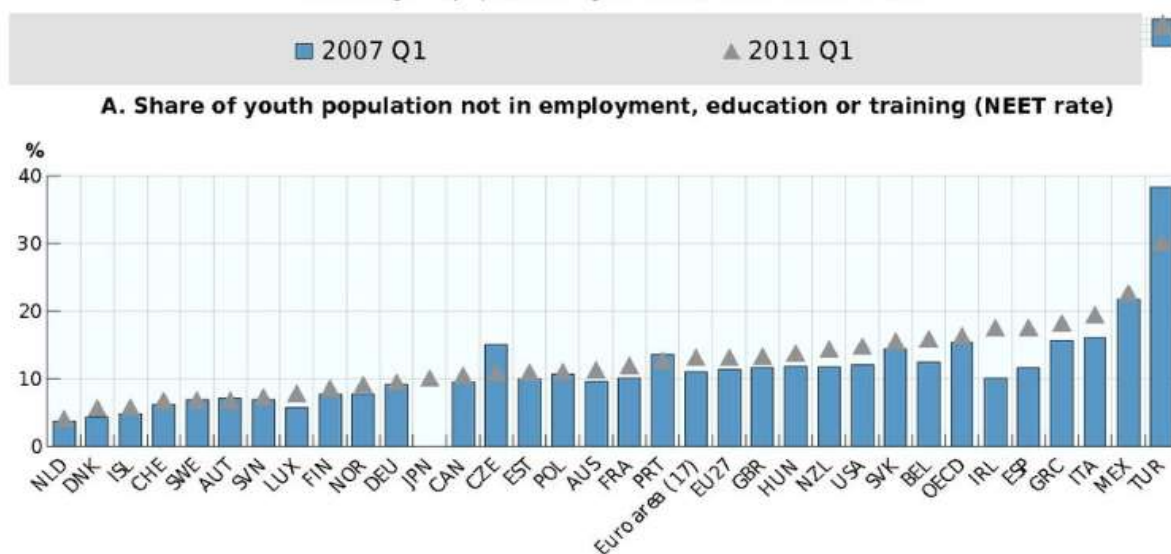
Emelie Roxby Schüsseleder m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan, till vilket även Majvi Andersson m.fl. (S) och Viktor Morawski m.fl. (MP) anslöt sig.



Begreppet NEET-rate står för ungdomar som varken befinner sig i utbildning, praktik eller anställning. (Not in Education, Employment or Training). Det började först användas i Storbritannien som ett sätt att statistiskt försöka fånga in dem som inte finns i något system för att kartlägga hur stor den gruppen är. OECD och ILO har också plockat upp tillämpningen och infört det i sin officiella statistik. Den första svenska forskaren som försökte sig på att sammanställa den här slags uppgiften var Lena Schröder på Stockholms universitet. Statistiken slår olika på olika länder beroende på om det finns ett utbyggt lärlings- eller praktikersystem som till exempel i Norge och Danmark som har låga NEET-rate tal jämfört med Sverige. Sverige ligger dock lägre än snittet för EU27 och OECD.

NEET rates among youth in OECD countries

Percentage of population aged 15-24, ^a 2007 Q1-2011 Q1^b



Källa: OECD 2012

Det är utmärkt att frågan lyfts nationellt med tanke på utvecklingen inom svensk skola samt den ökade arbetslösheten nationellt. Att så många unga idag saknar behörighet till gymnasiet bidrar till den mycket negativa utvecklingen för alla de som står utanför systemen. Det är bra att förvaltningen lyfter den grupp unga som står utanför både utbildning och arbete.

Jobbtorgen vittnar om en allt svårare problematik inom gruppen, främst märks detta i de mest utsatta områdena där även bristande språkkunskaper i svenska och låg utbildningsbakgrund försvårar inträdet på arbetsmarknaden.



Att 60 % av de unga boende i Rinkeby-Kista som enbart har förgymnasial utbildning varken studerar eller arbetar är ett stort misslyckande.

Det finns allt att vinna på en utbildnings och arbetsmarknadspolitik med siktet inställt på att minska segregationen. Stockholm är en djupt segregerad stad där ca 20 % av de mellan 16-29 år i Rinkeby, Rågsved, Husby, Skärholmen och Tensta varken jobbar eller studerar. Snittet för Stockholm är annars 10 %. Detta handlar om klass, segregation och en stor grupp unga som far extremt illa. Att vara ung och arbetslös innebär en större risk för psykisk ohälsa för unga. Ekonomiska konsekvenser lyfts som ett problem. Varje person som samhället inte når med utbildning och arbete kostar samhället enorma summor. Utanförskap kostar. Nationalekonomen Ingvar Nilsson har beräknat att genom ett fungerande förebyggande arbete sparar samhället 15 miljoner kronor för varje ungdom som inte hamnar i ett livslångt utanförskap. Konsekvenserna blir enorma om inte samhället satsar på barn och unga.

Under allianstiden har möjligheten att komplettera eller helt läsa in gymnasiekompetens genom Komvux-systemet minskat. Från 2006 till 2007 minskade antalet komvuxplatser på gymnasienivå med 14.494. Det är resultatet efter att regeringen minskade statsbidraget med nästan en tredjedel, enligt Skolverket 2007. Med kort varsel minskade regeringen statsbidraget till kommunerna med 600 miljoner till komvux, från 1,8 miljarder kronor år 2006 till 1,2 miljarder 2007. Anledning var, enligt regeringen, att söktrycket till vuxenutbildningen förväntades minska på grund av högkonjunkturen. Konsekvensen blev att antalet vuxenstuderande på gymnasienivå minskade med 18 procent 2007 i jämförelse med året innan. En faktor som kan tänkas påverka ungdomars incitament att skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen är att de inte har rätt att delta i arbetsmarknadspolitiska program, med vissa undantag, förrän de varit inskrivna i tre månader och kommit in i jobb- och utvecklingsgarantin för unga.

Det är viktigt att skolan under elevens hela studietid arbetar för att undvika olovlig frånvaro och motverka att eleven hoppar av skolan och studierna. Det är bra med utvecklade metoder för att snabbt informera vårdnadshavare när en elev inte kommer till skolan. Skolan måste samtidigt ha rutiner för samtal med elever för att få en bild av vilka skäl som ligger bakom när någon inte kommer till skolan, för att sedan tillsammans med eleven och vårdnadshavaren diskutera vilka åtgärder som kan behövas för att eleven ska studera vidare. Det är i sammanhanget viktigt att skolan är uppmärksam på att alla elever inte har ett gott stöd i sin hemmiljö.



Det är väl känt att kränkande behandling och mobbing samt psykisk ohälsa ligger bakom en stor del av avhoppen från skolan. Ur detta perspektiv är det viktigt att alla lärare och andra vuxna i skolan har kunskap om och uppfattar de signaler som kommer från elever som av olika anledningar inte mår bra.

Individuell, stöttande och engagerande undervisning kan främja motivationen att återuppta studierna. Lärarens uppgift är inte att fungera som psykolog eller kurator utan att slussa vidare till en väl utbyggd och fungerande elevhälsa. I vissa fall måste en anmälan göras till socialnämnden om att en elev riskerar att fara så illa att socialnämnden måste träda in.

Ett arbete på skolorna med elevers delaktighet i undervisningen och ett aktivt, dagligt arbete mot kränkande behandling är en god plattform i arbetet för att motverka avhopp från skolan som i sin tur innebär unga som varken arbetar eller studerar.
